MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

DEPARTAMENT POLITYCZNO-EKONOMICZNY

WYDZIAŁ PRASOWY

Nr. 11

Warszawa, dn. 28 października 1927 r.

Przegląd Prasy Z.S.R.R. i emigracji rosyjskiej

TREŚĆ:

I. Życie partyjne. . . . . Str. 1
II. Sprawy narodowościowe . . . . . " 2
III. Życie gospodarcze. . . . . " 2
IV. Stosunek emigracji do ZSRR. . . . . " 3
V. Sprawy kościelne. . . . . " 4
VI. Notatki i informacje. . . . . " 4

PRZEGLĄD PRASY ZSRR I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Nr. 11 Warszawa dn. 28 października 27 r.

Z. ŻYCIE PARTYJNE.

POWODY WYKLUCZENIA P.P.TROCKIEGO I ZINOWJEWA

"SEGODNIA WIECZEROM" z dn. 25/10 /Ryga, pismo demokratyczne/ donosi z Moskwy, że sprawa wykluczenia p.p.Trockiego i Zinowjewa z komitetu centralnego sowieckiej partji komunistycznej została rozstrzygnięta przez zjednoczone plenum komitetu centralnego i centralnej komisji kontrolującej partji. Plenum to omawiało decyzję biura politycznego partji o wydaniu "manifestu" odbytej w Leningradzie sesji C.K.W. sowietów ZSRR i uznało inicjatywę biura politycznego za słuszną. Obecni na plenum przywódcy opozycji zajęli odrębne stanowisko, wypowiadając się przeciwko "manifestowi". Następnie plenum uznało, że stanowisko opozycji w tej sprawie jest jedynie skutkiem prowadzenia ciągłej akcji opozycyjnej przez p.p.Trockiego i Zinowjewa i wypowiedziała się za ich wykluczeniem z komitetu centralnego partji.

STOSUNKI W SOWIECKIEJ PARTJI KOMUNISTYCZNEJ

"SEGODNIA" z dn. 26/10 /Ryga, pismo demokratyczne/ donosi z Moskwy, że prasa sowiecka nazywa wykluczenie p.p.Trockiego i Zinowjewa z komitetu centralnego sowieckiej partji komunistycznej ostatnią udzieloną im przestrogą i twierdzi, że na zjeździe partyjnym będą musieli p.p.Trocki i Zinowjew udowodnić swoją prawomyślność bolszewicką, w przeciwnym razie wykluczenie ich z partji będzie rzeczą nieuniknioną.

SYTUACJA WEWNĘTRZNA W ZSRR

"RUL" z dn. 25/10 /Berlin, pismo demokratyczne/ omawia w artykule wstępnym sytuację wewnętrzną w ZSRR. Pismo notuje zarzuty opozycji komunistycznej, na których opozycja ta opiera swoją krytykę polityki p.Stalina, i twierdzi, że opozycja ma rację, stwierdzając klęskę polityki zewnętrznej ZSRR, nie ma jednak racji w wskazaniu powodów tej klęski. Zdaniem pisma, klęska polityki p.Stalina wywołana została właśnie przez to, iż nie umiał się w porę odsunąć w dostatecznym stopniu od obranego przez opozycję kierunku ścisłego przestrzegania doktryny komunistycznej. Wobec tego jest klęska p.Stalina klęską komunizmu, jako takiego. Pismo przewiduje dalsze obostrzenie się stosunków w sowieckiej partji komunistycznej oraz zastosowanie represji w stosunku do przywódców opozycji.

STOSUNKI W SOWIECKIEJ PARTJI KOMUNISTYCZNEJ

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 23/10 donosi, że okręgowa komisja kontrolująca sowieckiej partji komunistycznej we Pskowie powzięła uchwałę o wykluczeniu z partji opozycjonistów Sigowa, Wendla, Bajcowa i Fiodorowa, oskarżonych o udział w tajnych zebraniach opozycyjnych i rozpowszechnianiu literatury nielegalnej. Podczas przeprowadzonego śledztwa wymienieni opozycjoniści odmówili wskazania źródła, z którego otrzymali tą literaturę.

"ZWIEZDA" z dn. 22/10 donosi, iż na fabryce obuwia w Dniepropietrowsku przeprowadzona została likwidacja grupy opozycjonistów, którzy po sprawdzeniu przynależności do jaczejki opozycyjnej zostali wykluczeni z partji oraz wydaleni z fabryki. Wszyscy opozycjoniści ci Kojfman, Mogilewicz, Rubinczyk, Bragiński, Stecowski, Swieczkinbaum, Lipszyc, Abell, I.Katz, A.Katz, Frajberg, Gurewicz i Woronin są szewcami wykwalifikowanymi narodowości żydowskiej.

IBIDEM donosi z Charkowa, iż na zebraniu charkowskiego "aktywu" pracowników zawodowych zostało wysłuchane sprawozdanie komunisty Radczenko z przebiegu plenum wszechrosyjskiej rady centralnej sowieckich związków zawodowych w sprawie wystąpień opozycjonistów na plenum. Zebranie powzięło rezolucję, w której stanowczo potępia wystąpienie opozycji, które "nie jest znane w dziejach ruchu zawodowego od czasu wygnania mieńszewików".

3. SPRAWY NARODOWOŚCIOWE.

PRACA OŚWIATOWA ZSRR W TURKMENJI

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 21/10 donosi, iż z okazji 10-lecia rewolucji październikowej komisarjat ludowy oświaty opracowuje dekret o wprowadzeniu alfabetu łacińskiego w języku turkmeńskim.

MONGOLJA A 10-LECIE REWOLUCJI PAŹDZIERNIKOWEJ

"ZWIEZDA" z dn. 21/10 donosi z Ułan-Batoru, iż korespondent państwowej ajencji telegraficznej "TASS" miał wywiad z przewodniczącym centralnego komitetu mongolskiej partji ludowo-rewolucyjnej - Dombadordży, który oświadczył co następuje:

"10-lecie rewolucji październikowej - jest to święto nie tylko pracujących ZSRR, lecz i święto całej ludzkości pracującej, w szczególności święto dla Mongolji. Mongolja otrzymała wolność, dzięki rewolucji październikowej; istnieje ona i będzie istniała i wzmacniała się dzięki współpracy ludów ZSRR.

Naród mongolski szykuje się do święta 10-lecia rewolucji październikowej. Do Moskwy wyjeżdża w tym celu specjalna delegacja, która weźmie udział we wszystkich wystąpieniach świątecznych".

4. ŻYCIE GOSPODARCZE.

RZĄD ZSRR A POŻYCZKA INDUSTRJALIZACYJNA

"ZWIEZDA" z dn. 22/10 donosi z Moskwy, iż w związku z kampanją rządu sowieckiego celem rychłego wyprzedania obligacji pożyczki industrjalizacyjnej, w tramwajach, przewożących robotników w godzinach rannych krążą agitatorzy rządowi, którzy wypowiadają do robotników przemysłu sowieckiego mowy, nawołując ich do podpisywania się na obligacje tej pożyczki.

POLITYKA OSZCZĘDNOŚCIOWA RZĄDU ZSRR

IBIDEM donosi z Charkowa, iż kolegjum komisarjatu ludowego handlu wysłuchało sprawozdanie o przeprowadzeniu robót, związanych z redukcją administracyjno-gospodarczych wydatków w handlu sowieckim oraz spółdzielniach rządowych. Według danych z 14 okręgów charkowskich, redukcja wydatków przeprowadzona została o 24,5%. Według danych orjentacyjnych komisarjatu ludowego ZSRR, redukcja wydatków administracyjno-gospodarczych w handlu i spółdzielczości państwowej USRR w roku bieżącym obliczone są na 23 miljony rubli. W związku z tem likwiduje się sowiecka spółdzielnia wraz ze swemi filjami na prowincji "Zariok" i inne.

KRYZYS W PRZEMYŚLE METALOWYM USRR

'ZWIEZDA' z dn. 21/10 donosi z Ukrainy, iż ostatniemi czasy pogorszyło się zaopatrywanie fabryki "Krasnyj Profintern", drutem, wobec czego fabryka funkcjonowała nieregularnie. W ciągu 20 dni fabryka otrzymała 15 tysięcy pudów drutu zamiast potrzebnych jej w tym terminie 45 tysięcy pudów.

Fabryka "Dnieprogwozd" znajdująca się w znacznie gorszem położeniu niż 'Krasnyj Profintern" z powodu braku zapasów surowca stanęła na czas nieokreślony.

WALKA Z BEZROBOCIEM W ZSRR

"PRAWDA" z dn. 23/10 omawia w artykule wstępnym plan walki z bezrobociem w roku 1928. Pismo podaje, że dnia 1-go października r.b. liczba zarejestrowanych przez państwowe urzędy pośrednictwa pracy na całem terytorjum ZSRR wynosiła 1,150 tysięcy osób, z których 192,050 przypada na robotników przemysłu, 272,550 na pracowników umysłowych i 570,400 na osoby nieposiadające żadnych kwalifikacji. Inne grupy bezrobotnych stanowią razem wzięte 115 tysięcy osób. W przyszłym roku budżetowym projektowane jest wydanie 145 miljonów rubli na okazanie pomocy bezrobotnym. Plan robót publicznych, które mają być wykonane w roku 1928 przewiduje zatrudnienie 45 tysięcy bezrobotnych. Nareszcie, jako środek ku zwalczaniu bezrobocia, przewiduje rząd sowiecki zastosowanie ściślejszej kontroli nad działalnością państwowych urzędów pośrednictwa pracy.

7. STOSUNEK EMIGRACJI DO ZSRR.

ECHA REWELACJI P.P.BURCEWA I SZULGINA

Polemika, która wywiązała się w rosyjskiej prasie emigracyjnej na tle ogłoszonych przez p.p.Burcewa i Szulgina rewelacji, trwa w dalszym ciągu, poruszając obecnie nie tylko sprawę udziału GPU w organizacji "Trust", lecz również zagadnienie zasadnicze metod walki z rządem ZSRR.

'BORBA ZA ROSSIJU' z dn. 22/10 /Paryż, kierunek umiarkowano-demokratyczny i wyraźnie przeciwsowiecki/ ogłasza artykuł anonimowy jednego z byłych członków organizacji przeciwsowieckiej "Trust", którą p.Burcew oskarżył o spełnianie funkcji ekspozytury GPU. Autor artykułu opowiada, że należał do "Trustu" od roku 1924 i jest obecnie przekonany, że organizacja ta kierowana była przez GPU, nie składała się jednak wyłącznie z funkcjonarjuszów tej instytucji. Celem "Trustu" było rozciągnięcie kontroli GPU nad akcją rosyjskiej emigracji przeciwsowieckiej i rosyjskich organizacyj przeciwsowieckich na terytorjum ZSRR oraz wprowadzania w błąd zagranicznych sztabów generalnych, drogą dostarczania im zmyślonych wiadomości o stanie armji czerwonej. Rozłam w "Truście" nastąpił na tle prowadzenia pewnej akcji przez osoby, które należały do składu tej organizacji, lecz działały samodzielnie, nie wtajemniczając kierowników "Trustu" w swoje zamiary. Zamiary te polegały na przygotowaniu akcji terorystycznej przeciwko rządowi ZSRR. GPU dowiedziało się o tych przygotowaniach, co zmusiło uczestników tej akcji wraz z byłym funkcjonarjuszem GPU - Operputem do ucieczki z Rosji. Autor artykułu twierdzi, że Operput szczerze zerwał z GPU i został przez ekspedycję karną tej instytucji zabity podczas powrotu do Rosji, dokonanego w celach terorystycznych.

'ROSSIJA' z dn. 22/10 /Paryż pismo pod redakcją prof.P.B.Struwe/ omawia w artykule p.Struwego ogłoszone przez pismo "Borba za Rossiju" rewelacje jednego z członków organizacji "Trust". P.Struwe twierdzi, że Operput odegrał bez wątpienia rolę prowokacyjną i że poczynione przez niego rewelacje kierowane były przez GPU w celu wytworzenia zamętu i popłochu w umysłach emigracji rosyjskiej.

"POSLEDNIJA NOWOSTI" z dn. 20/10 /Ryga, kierunek republikańsko-demokratyczny pod redakcją p.Milukowa/ omawia również najwyższe rewelacje pisma "Borba za Rossiju" oraz artykuł p.Struwego w piśmie "Rossija". Autor artykułu podaje surowej krytyce metody działalności emigracji monarchistycznej i zaznacza, że w chwili obecnej chodzi o kwestję zasadniczą, czy za pomocą tych metod wywołać można upadek rządu sowieckiego w ZSRR. Na to pytanie daje "Poslednija Nowosti" odpowiedź negatywną.

"SOCJALISTICZESKIJ WIESTNIK" z dn. 20/10 /Berlin, kierunek socjal-demokratyczny/ poświęca artykuł metodom walki emigracji monarchistycznej z rządem ZSRR. Zdaniem pisma, akcja prowokacyjna GPU odgrywa wielką rolę w organizowaniu ruchu akcji rosyjskiej emigracji monarchistycznej na terytorjum ZSRR. Dzięki zastosowanym przez GPU metodom prowokacji politycznej, odgrywa ta instytucja tak wielką rolę w życiu państwowem ZSRR, że dyktatura proletarjatu, głoszona przez przywódców partji komunistycznej, nie jest nawet dyktaturą partji komunistycznej, lecz dyktaturą GPU.

8. SPRAWY KOŚCIELNE.

POROZUMIENIE CERKWI Z RZĄDEM ZSRR

"SOCJALISTICZESKIJ WIESTNIK" z dn. 20/10 /Berlin, kierunek socjal-demokratyczny/ donosi, że porozumienie rosyjskiej cerkwi prawosławnej z rządem ZSRR nastąpiło na wiosnę r.b. po zwolnieniu metropolity Sergjusza, tymczasowego zwierzchnika rosyjskiej cerkwi prawosławnej z więzienia GPU. Zwolnienie to było skutkiem zwróconych do rządu sowieckiego próśb specjalnych delegacyj robotniczych i bezpartyjnych członków C.K.W. sowietów. Od pierwszej chwili rokowań wykazał metropolita Sergjusz szczególną nieustępliwość w kwestji zwołania soboru cerkwi rosyjskiej i wyboru nowego patryarchy. Rząd sowiecki proponował metropolicie wskrzeszenie systemu synodalnego organizacji cerkwi, metropolita jednak propozycję tą stanowczo odrzucił. Wobec tego zawarte zostało porozumienie, którego tylko część ogłoszona została w prasie sowieckiej. Pismo twierdzi, że porozumienie to obejmuje nie tylko legalizację władz cerkiewnych w ZSRR, lecz również zwołanie soboru i wybór patryarchy. Jako rekompensatę otrzymał rząd ZSRR podpis metropolity Sergjusza pod słynnym jego orędziem, w którem zrywa metropolita z emigracją przeciwsowiecką.

9. NOTATKI I INFORMACJE.

NOMINACJA P.KASIORA

"SIEGODNIA" z dn. 20/10 /Ryga, pismo demokratyczne/ donosi z Moskwy o zwolnieniu p.Serebrowskiego ze stanowiska zastępcy prezesa najwyższej rady gospodarstwa krajowego w ZSRR i o nominacji p.Kasiora na powyższe stanowisko.

Wobec tego, iż zaprenumerowane pisma sowieckie będą nadchodziły z dniem 1-go listopada r.b., należyte wykorzystanie prasy sowieckiej nastąpi po wskazanym terminie.